

RADICS RUDOLF

HATÁRFESZÜLTSÉGEK A SZÉPIRODALOMBAN KONFERENCIA A NYELVI ÉS KULTURÁLIS SOKSZÍNŰSÉGRŐL

Szeptember 5. és 6. között a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Karának transzkulturális terében zajlott a Transzkulturalizmus és bilingvizmus 5. című nemzetközi tudományos konferencia a Bázis – Magyar Irodalmi és Művészeti Egyesület Szlovákiában szervezésében. A konferencia előadásai azokat a határfeszültségeket kívánták vizsgálni a szépirodalomban, amelyek a migráció, a többnyelvűség, a transzkulturalitás, a transznacionalizmus, az interkulturalitás, a kisebbségi irodalom, a hibriditás, a transzlokáltság, az extraterritorialitás, a diaszpóra és a nomadizmus felől értelmezhetőek. Az ötödik alkalommal megrendezett szakmai fórumon huszonkét, a transznacionalizmus, a transzkulturalizmus, a két- és többnyelvűség jelensége iránt érdeklődő irodalomtörténész és fiatal kutató vett részt, akik nyolc szekcióban mutatták be kutatásuk eredményeit. A konferenciát a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Karának dékánja, Bárczi Zsófia nyitotta meg. A résztvevőket a Bázis nevében a rendezvény ötletgazdája és a korábbi négy konferencia szervezője, Németh Zoltán irodalomtörténész, költő köszöntötte. Mint elmondta, a konferencia nézőpontok és megközelítések sokaságával kívánja feldolgozni a transzkulturalizmusban és bilingvizmusban rejlő lehetőségeket, célja új koncepciók, újfajta értelmezési eljárások kidolgozásának inspirációja, különösen a szlovákiai magyar, a magyar, továbbá a közép-európai, illetve a tágabb értelemben vett világirodalom kontextusában.

A konferencia első előadója, Nagy Csilla Nemes Nagy Ágnes tájleírásával, a tájleírás és a testtapasztalatok összefüggésével foglalkozott. N. Tóth Anikó előadása Pablo Urbányi emigrációban átélt tapasztalataira reflektált, miközben görcső alá vette a szerző *Silver* című regényének transzkulturális elemeit is. Bedecs László a testkultusz, a női és férfi szerepek megélését vizsgálta Dobai Péter Kuba-versei kapcsán. Petres Csizmadia Gabriella a kortárs ifjúsági irodalom transzkulturális jelenségeit vette számba, különös figyelmet szentelve Benyovszky Mánya Ágnes *Winter-vakáció* című művének. Jitka Rožňová a Pozsonyi Kifli Polgári Társulás *Pozsonyi mesék* című könyvsorozatát vizsgálta, utalva az egyes részek során választott fordítási eljárásokra és műveletekre. Vályi Horváth Erika foglalkozásvezetői tapasztalatairól, az irodalomterápiás foglalkozások szerepéről és pozitív hatásairól számolt be. Korpás Árpád Pozsony két világháború közötti kulturális terébe invitálta a konferencia résztvevőit, miközben a választott szlovák szépirodalmi szövegekben megjelenő történelmi és kulturális toposzokra is utalt. Bolemant Lilla a női irodalmi hagyományról tartott előadásában Lackóné Kiss Ibolya irodalmi munkásságát vázolta fel a résztvevőknek. Bányai Éva Radu Pavel Gheo prózájában, különösképpen a szerző *Jó éjszakát, gyerekek!* című sikerkönyvében a másság és idegenség kérdéskörét vizsgálta. Petneki Noémi előadásában a lengyel irodalom jelentős alakja, Maria Konopnicka irodalmi munkásságát ismertette. Balázs Renáta előadása egy Finnországban megjelent többnyelvű antológia magyar verseit elemezte a fordítás-újraírás szempontjából. Péntes Tímea az irodalmi reáliákkal kapcsolatos fordítói stratégiákat és átváltási műveleteket vizsgálta. Veres Erika a német irodalom török hátterű szerzőit ismertette meg a jelenlévőkkel, kidomborítva a műveikben megjelenő transzkulturális jelenségeket. A szekció utolsó előadója, Száz Pál az Ivo Andrić-recepció nacionalista diskurzusaiból hozott példákat.

A konferencia második napja Dánél Mónika előadásával kezdődött. Az előadás az akcentus poétikai, interperszonális többletére, a transznacionális többnyelvű kulturális emlékezet szerepére mutatott rá. Polgár Anikó előadásában a magyar verselésben és versfordításban megjelenő transznacionális jelenségekkel, a transznacionális poétika lehetőségeivel foglalkozott. Ladányi István előadása a „nemezelés” mint narratív eljárás transzkulturális jellemzőire mutatott rá. Csehy Zoltán az antikvitás, másság és idegenség kérdéskörét vizsgálta Cs. Szabó László és Márai Sándor naplóiban. Németh Zoltán Csehy Zoltán útinaplója, valamint Macsovszky Péter és N. Tóth Anikó regényei kapcsán a transzkulturális geográfiai feszültségre hívta fel a figyelmet. Jablonczay Tímea a holokauszt és a diaszpóra emlékezetét vizsgálta Szemes Erzsébet izraeli

írásaiban. Magdalena Roguska-Németh a posztemlékezet és a trauma kérdéskörét vizsgálta Sacha Batthyány *És nekem mi közöm ehhez? – A családom története* című művében. Radics Rudolf előadása Csabai László *Szindbád Szibériában* című művének transzkulturális olvasatára tett kísérletet, a kulturális antropológia és a gasztrozemiótika megállapításainak érvényesítésével.

A konferencia előadásai meghallgathatók a bazis.me honlapon, illetve a közeljövőben tanulmánykötetben is hozzáférhetőek lesznek a Bázis – Magyar Irodalmi és Művészeti Egyesület Szlovákiában gondozásában.

A rendezvény a Kisebbségi Kulturális Alap támogatásával valósult meg.

